NUM XIX.

GAZETY WILENSKIE

w SOBOTĘ DNIA 6. MAIA ROKU 1780.

Z Warſzawy d. 26. Kwietnia.

J. X. tuteyſzemu *Nuncyuſzowi*, nadeſłał z *Wiednia* tameczny J. X. *Nuncyuſz*, przyſłaną ſobie od Xiążęcia Elektora *Trewirſkiego* Deklaracyą, którą świeżo w tym Mieſiącu wydał J. X. de *Hontheim* Biſkup Suffragan owego kraiu, Autor wiadomey Kſięgi pod tytułem *Febronius*: żądaiąc, aby pomieniony Xiąże Elektor, podał ią imieniem iego do Publiczney wiadomości; która w tych ieſt zawarta ſłowach.

„ Gdym kilka Gazet iednę po dru-
„ giey odebrał (mianowicie *Floren*
„ *cką*, pod Numerem 9. Roku te
„ raznieyſzego mnie niedawno do
„ szłą) przez które ſtaraiąſię wmó
„ wić w *Publicum*, że ia byłem
„ przymuſzony do dania *Retraktacy*
„ Kſięgi *Febroniuſza*, takiey iakąm
„ posłał do Naſzego Oyca S, Pa-
„ pieża *Piuſa VI.* pod datą dnia 1
„ Liſtopada R. 1778. oświadczam
„ przeto ninieyſzym Piſmem mo
„ im, ze ta *Retraktacya*, uczyniona
„ za pośrzednictwem Xiążęcia
„ Jmci Elektora *Trewirſkiego* me

go nayłaſkawſzego Pana i Arcybiſkupa, była cale wolna z moiey ſtrony; i cokolwiek retraktowałem, wſzyſtko to przedſię biorę dowieść i pokazać przez *Swięte Kanony* i Naukę Kościelną, w tym Dziele, którem iuż poczoł, i którego dokończyć przy łaſce Pana Boga ſpodziewamſię. Dan w *Trewirze*, dnia 2. Kwietnia. Roku 1780. J. N. de *Hontheim* Biſkup Suffragan *manu propria.*

Z WŁOCH

Z Bononii d. 15 Marca.

Z Modeny donoſzą, iż w tym Xięſtwie wſzyſtkim *Gryzonom* kawą handluiącym ſklepy pozamykaho, i w przyſzłym Mieſiącu Maju z Kraju uſtąpić każano. Przyczyna tego ſurowego rozkazu ta jeſt, że znaczne ſummy, które przez ſwóy handel zbierali, z kraju wywozili. W tymże Xięſtwie, za życia jeſzcze s.p. Xiążęcia Jmc! *Modeńſkiego,* Officyaliſtowie Skarbowi nałożyli byli większą nad ſłuſzność na liſty cenę. Kazano więc im teraz 8,000. *Cekinów* do ſkarbu płacić, iaką część z tey ſummy, którą w kilku leciech zebrali.

Z Włoch dnia 26. Marca.

W Liſtach z *Madrytu* piſanych czytamy, iż Spowiednik Króla Jmci *Hiſzpańſkiego,* odebrał rozkaz od tegoż Monarchy, abyſię oddalił od Dworu do ſwego dawnego Klaſztoru. Miano o nim podeyrzenie, iż barziey nierównie nakłaniałſię na ſtronę *Anglikow,* aniżeli *Francużow.* Wſzakże ci, którzy mu dla wielu przyczyn (mianowicie że wſkrzeſił tam *Inkwizycyą*) barzo ſprzyiaią, przeczą temu, aby miał z łaſki u Dworu wypaść: ale że tylko na czas do Klaſztoru ſwego dobrowolnie chciał oddalićſię, dla odprawienia ściśley i świątobliwiey *Rekollekcyi* przed Swiętem Wielkonocnym: owſzem ciż mniemaią, iż Król Jmść przez ten nawet krótki czas, trudnoſię bez niego obeydzie, i podobno nie ſkończy tam ſwych *Rekollekcyi.* Jużci na to i przeciwna ſtrona zgadzaſię, że on zaczętych w ſwym Klaſztorze *Rekollekcyi,* nigdy iuż nie ſkończy.

Z ROSSYI

Z Petersburga dnia 10. Marca

Hrabia d' *Oſterman* Podkanclerzy Państwa *Roſſyiſkiego* dawał dnia 5. w ſwym Pałacu bal w maſkach, który Jmperatorowa Jeymć z całą Familią przytomnością ſwoią przyozdobić raczyła, zabawiwſzy tam do późney nocy.

Rachuią teraz 22. Miaſta nowo w Państwie naſzym buduiąceſię, na które Jmperatorowa Jeymć znaczne ſummy naznaczyła.

Z Turek dnia 9. Marca.

Kapitan-Baſza nie do *Morei* ſwą Flotę ma prowadzić, lecz do *Egiptu,* a to, dla poſkromienia nieſpokoynych *Beiow,* i dla przyprowadzenia ich do poſłuſzeńſtwa. Dawny ten ſwóy proiekt chce teraz

Porta do zupełnego ſkutku przywieść, i przeto mocne tam woyſko lądem i morzem wyſyła. Zwyiazdu pomienionego Kapitana, Miniſtrowie *Porty* wielce ſą kontenci, iako niemogący ſpokoynym okiem patrzać na wielkie łaſki, które on odbiera od *W. Sultana.*

Od Granic Multańſkich d. 12. Marca.

Piſzą z *Jass*, że Xiąże *Konſtantyn Moruſi* Hoſpodar tego Xięſtwa, chcąc uczynić różnicę w ſtroiach Obywatelek godnieyſzych i niżſzych, wydał na całe ſwe Państwo, pod barzo wielkiemi karami zakaz, aby żony *Boiarow* nie noſiły materyi iedwabnych złotem lub ſrebrem haftowanych, zoſtawuiąc ie ſamym tylko Xiężnom tego Kraiu. Zakaz ten, cale w ſobie ſprawiedliwy, ponieważ utrzymywałby każdego Obywatela w granicach ſwego ſtanu, i nie mieſzałby kondycyi, tym większe ſprawił w *Boiarach* czyli Szlachcie kraiowey nieukontentowanie, iż oni i bez tego nie miłym iuż na Hoſpodara okiem patrzą, że wiele im dawnych przywilejów i prerogatyw odbiera.

Od Granic Tureckich d. 26. Marca.

Liſty z *Kamieńca* odebrane donoſzą, że w pierwſzych dniach tego Mieſiąca, *Soliman Bey* Baſza *Chocimſki* kazał wrzucić w Rzekę *Dnieſtr*, która płynie pod ſamą jego rezydencyą, naypięknieyſze z 50. faworytek ſwego *Szaraju*. Czterma Mieſiącami pierwiey kazał także utopić dwie inne; a to wſzyſtko za to, iż miał o nich podeyrzenie, j[...] koby umówiwſzy ſię z Doktore[...] którego potym z Dworu ſwego w[...] pędził, myślały jego otruć.

FRANCYI

Z Paryża dnia 28. Marca.

Hrabia d' *Aubigny* mianowan[...] niedawno na Vice-Amiralſtw[...] *Francuſkie*, uczynił Królowi Jm[...] dnia 15. w tey doſtoyności prz[...] ſięgę. Hrabia d' *Eſtaing* w krót[...] maſię udać do *Toulonu*; ztamt[...] zaś (iak ſłychać) popłynie [...] *Cadix*, a potym znowu udaſię [...] *Ameryki*.

Z Paryża d. 30. Marca.

Smutną odbieramy nowinę [...] *Breſt*, że Fregata *Miła* nazwana p[...] Komendą Kawalera *de la Ha*[...] uniknowſzy Rąk Amirała *Digb*[...] na większe nieſzczęście trafiła, k[...] dy płynąc z l' *Orient* do *Breſt*, roztr[...] cona o ſkałę, *Swiętych*, zawſze m[...] rynarzom ſtraſzną, ze wſzyſtkie[...] Officierami i Ekwipażem zaton[...] ło, że 292. Ludzi ledwie z niey w[...] ratowano 112.

Z Paryża dnia 3. Kwietnia.

Liſty z Portu *Cadix* piſa[...] póżniey od tych, które donoſiły [...] wyiezdzie Dona *Gaſton*, żadney [...] tey nowinie wzmianki nie mai[...] dla czego poczynaią tu wątpić, [...] by tak prętko Eſkadra *Hiſzpańſ*[...] mogła być wyſłana. O Donie *Co*[...] *dova*, który teraz obioł Komen[...] nad woyſkiem morſkim Por[...] *Cadix*, powſzechne ieſt zdanie, [...] komu innemu na iego mieyſcu [...]

Lata Flota *Hiszpańska* oddana dzie.

Z NIEMIEC

Z Wiednia dnia 29. Marca.

JJ. XX. *Trynitarze* od Roku 777. do Roku teraznieyszego wykupilli (iak tu teraz wyrachowano) 1. *Chrześcian* w niewoli w *Barbai* zostaiących, za summę 45,390. *Złotych*, którzy przeto maią powrócić do swey Oyczyzny.

Mamy tu wiadomość, że Han *Krymski* przedsię wziol wystawić ilka znacznych Fortec w swym Państwie. Używa do tego iednego *Anglika* Jndżyniera, imieniem *Robinsona*, którego mu przysłał Minister *Rossyiski* z *Konstantynopola*. *Porta* na to barzo niespokoynym okiem patrzy.

Z Westfalii dnia 1. Kwietnia.

Powszechna tu iest wieść, że Król Jmć *Pruski* ma tego Lata zwiedzać swe kraie, które posiada w tym Cyrkule. Mówią także, że tego Roku trzy będą w *Prusiech* założone Obozy: pierwszy w *Królewcu* składaiący się z 7. Reymentow Piechoty, drugi przy *Wehlau* z 5 Reymentow Jazdy, a trzeci pod *Grudziondzem*, maiący mieć 5. Reymentow Piechoty, i 4. Jazdy.

DONIESIENIE z WILNA

Adam Jwanicki *szlachetnie urodzony, za pewną rekomendacyą osiadłey swoiey Kolligacyi przystawszy za sługę do J. Pana Tadeusza* Legowicza *Stolnika Wiłkomirskiego, a będąc po nie iakim czasie z Dobr Jego* Wierzchowki i Nosiłowa *zwanych w Powiecie Oszmańskim leżących z pieniężdzmi podatkowemi do* Oszmiany *w Roku ninieyszym 1780. w Miesiącu Marcu wysłany, w drodze i w* Oszmianie *wdawszy się w zbytne piiaństwo, padatkowych pieniędzy do Kancelaryi nie importowawszy*, z Oszmiany, *naiowszy podwodę iakoby do Wilna, uiachał: Człek lat około 40. z górą maiący, urody mierney, twarzy okrągłey głatkiey czarniawey, włos nagłowie czarny po Polsku golony, wąs mierny, rudawy, Oka pełnego, brew czarna rudawa, żupan kamlotowy podnoszony czerwono z zielonym mieniony, kontusz Francuskiego sukna nadnoszony błękitny, paspółiedwabny w kratki niebiesko zbiałym, miał i drugi stary siatkowy, czerwonozielony z niebieskim, czapki wierzch sukna wiszniowego, baran czarny, tkany okrągły, kurtka sukna granatowego cara, potzeby granatowe, podbita białemi barankami, szabla z paskami rzemiennemi, koń skarbowy rosły, Siwo kasztanowaty, kulbaka Polska bez olstrow, strzemiona? ... sbeńki z rzemienia szarego, poduszka do torka skury czarney, munsztuk rzemienia kręconego. Pieniędzy z sobą wziol 218. złotych Polskich, naywięcey w półzłotowkach Królewskich, barzo mało w Pruskich szostakach, Kto by takiego przeiol, przytrzymał, osadził, i dał znać Pocztą J. Panu* Legowiczowi, *Ordynuiąc do* Wilna *do J. Pana* Naborowskiego *Pocztmaystra Wileńskiego, należytą odbierze rekompensę.*

NUM: XIX.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 6. MAIA ROKU 1780.

Z Brunświka dnia 30. Marca.

Dnia 26. tego Miesiąca, Xiąże Jmć nasz panuiący, z wielkim żalem Familii i całego Xięstwa, ruszony apoplexyą, przed północą, z tymsię światem pożegnał. Panował lat 45. miał rok 67. wieku swego.

Z Brest dnia 27. Marca.

Hrabia *Duchaffault* przybył tu dnia 24. tego Miesiąca z dóbr swych, Hrabia zaś de *Rochambeau* dnia 26. Officierowie rozmaitey rangi, i Komisarze woienni, potrzebni do woyska od 12. Tysięcy Ludzi, iużsię tu poziezdżali; i nasz Port we wszelkie rodzaie żywności i rynsztunkow obficie iest opatrzony. Wtych dniach weszło tu razem cztyrysta wozow z armatami i kulami, i wszelkiemi narzędziami, których wielkie woysko potrzebować może. Czekamy tylko, częścią Statkow, które uzbraiaią w *St. Malo*, częścią Konwoiu z Portu *Havre*. Konwoy ten w krótce pewnie przybędzie, ponieważ popłynoł w nocy z piątku na sobotę z pomyślnym wiatrem, w liczbie 15. okrętow, pod zasłoną czterech Statkow zbroynych. W *St. Malo* nie biorą na frakt Statkow mnieyszych od 4. Tysięcy beczek ładunku; uzbraiaią zaś Statki z pilnością i prętkością niespodzianą. Statki Miasta *Cherbourg* musiałysię zatrzymać w *Cancale*, w mieyscu dosyć bespiecznym, ponieważ ten Port po ostatnim tam ukazaniusię *Anglików*, należycie od naiazdu zasłoniono, postawiwszy 18 armat i kilka moździerow w nayblizszey od morza stronie, co wystarczy do dnia odporu nieprzyiaciołom.

Z Hagi dnia 20. Marca.

Trzy Dwory Północne, *Rossyiski, Szwecki*, i *Duński*, uczyniły w tych czasach z sobą Traktat, aby dla zasłony od napaści i niebespieczeństwa swych handlow, przyzwoite konwoie posyłały; i tym końcem tak w *Szwecyi* i *Danii*, iako i w Państwie *Rossyiskim*, w znaczney liczbie okręty i Fregaty uzbraiać kazano. Toż samo przedsiębierze Królewstwo *Portugalskie* i Rzeczpolita *Hollenderska*, która w początkach Maia wystawić ma 52. zbroyne okręty, z przyzwoitą liczbą ludzi.

Z Utrechtu dnia 29. Marca.

W Liſtach *Paryſkich* czytamy [r]egeſtra okrętow różney wielko[śc]i, ktore od początku tey woy[n]y *Francuzi Anglikom*, i wzaie[m]nie ci *Francuzom* pozabierali. [A]*nglicy* utracili ich 20; z ktorych [tr]zy od 64. inne zaś ſą od [5]0, 44, 32, 22, i 20. armat, *Fran[cu]ſkich i Hiſzpańſkich* razem okrę[t]ow *Anglicy* zabrali 31; między [k]toremi było ſiedm od 70. trzy [o]d 64. inne od 42, 40, 36, 32, 28. 26. armat. *Angielſkich* więc armat [z]gineło 648. *Francuſkich i Hiſzpań[s]kich* 1374. Nie od rzeczy tu bę[d]zie położyć Rachunek w teraz[n]ieyſzych *Londyńſkich* wiadomo[ś]ciach znayduiącyſię, który uka[z]uie potęgę morſką tak *W. Bry[t]annii*, iako i Dworów *Burbońſkich*. *Anglia* podług niego liczy w *Euro[p]ie*, w *Indyach Wſchodnich* i *Zacho[d]nich*, 99. okrętow, nie licząc Fregat, ani innych mnieyſzych Statkow zbroynych. *Francya* w *Europie* i w oboygu *Indyach* na ſamych okrętow ſzerego[w]ych 66. *Hiſzpania* w *Europie* i w *Hawanie* wſzyſtkich 37. Liczba [z]atym okretów ſzeregowych *Fran[c]uſkich* i *Hiſzpańſkich* dwóma takiemi okrętami przewyżſza potęgę *Angielſką*, ponieważ tych ieſt 101. *Anglicy* zaś nie mają więcey nad 99. wſzakże, gdy nie wſzyſtkie *Burbońſkie* okręty ſą w zupełney gotowości, lecz iedne ſtoią ieſzcze na Warſztatach, inne zaś potrzebuią naprawy, a niektóre całe nie ſą zdatne do żeglugi: niedoſtatek *Anglikow* dobrzeſię nagradza przez to, że ich okręty i należycie ſą uzbroione, i po więkſzey części miedzią wybite: Zbroiownie zaś opatrzone ſą tak dobrze że ieſzcze tę liczbę znacznie będą mogły w tym Roku pomnożyć.

Z Londynu dnia 24. Marca.

Kapitan *Byron* Komendant Fregaty iedney Królewſkiey przybył tu dnia zawczorayſzego, wyſłany do Dworu z Liſtami dnia 24. Lutego od Amirała *Hyde-Parker*, w *Indyach Zachodnich* z Eſkadrą krążącego. Przywiozł on wiadomość, iż w wilią iego wyiazdu, pomieniony Amirał poſtrzegſzy Eſkadrę Jmci Pana *de la Mothe-Piquet* przy *Gwadalupie*, kazał był zaraz ią gonić; ale że ona ſpieſznie uſzła do Portu *Gwadalupy* uciekſzy od bitwy, Amirał naſz roſkazał krążyć uſtawnie przy tey Wyſpie, i trzymać, tym ſpoſobem Eſkadrę w obleżeniu. Mówią, że on w ſwym Liście wielkie daie zalety Jmci Panu *de la Mothe-Piquet*, przydaiąc, iż w takiey, w iakiey on był okoliczności, żadenby inny Komendant *Francuſki* rąk iego nie był uſzedł.

Z Londynu d. 28. Marca.

Król Jmć ułożywſzy z Miniſtrami ſwoiemi to wſzyſtko, cokolwiek ſię ſciąga do wykonania przedſięwziętey Planty w czynnościach wojennych naſtępującey Kampanii, wyjachał na dni kilka do *Windſor* z Królową Jeymcią i całą ſwo-

ją Familią. Przyszło letniey Kampanii czynności nie samą tylko obronę mieć będą za cel, owszem więcey do tego zciągać się mają, aby zewszech stron przymusić nieprzyjacioł do szukania ugody. Bez przestanku pracują około należytego uzbrojenia wielkiey Floty we 36. okrętów szeręgowych po morzu *Europeyskim* krążyć mającey; w inne zaś strony wiele iuż różnemi dywizyami powysyłano okrętów woiennych. Eskadra do *Jndyi Zachodnich* pod kommendą J. Pana *Walsingham* szefa swojego płynąć mająca, w zupełney już jest gotowości i samego tylko rozkazu do wyiścia czeka, za przybyciem oney do *Ameryki*, siły nasze w tamtych stronach składać się będą ze 40. okrętów szeręgowych, wielu Fregat, szalup i statków zbroynych. Tak wielkiey siły w *Jndyach Zachodnich* wyciągać zdajesię ubespieczenie Osad naszych przeciwko wszelkim zamysłom Nieprzyjacielskim po większey części w tamtą stronę obróconym. Z utęsknieniem czekamy skutku tey wyprawy, którą tam uczynić miano przeciw Nieprzyjaciołom.

Chodzi tu po ręku regestr okrętów szeręgowych 3. Potencyi wojujących, podług którego *Angielskich* ma być 99. *Francuskich* zaś i *Hiszpańskich* razem 101. ale w raz się pokazało widocznie, że takowy regestr nie jest dokładny: bo do *Angielskich* przydać jeszcze potrzeba 11. już zupełnie zakończonych, i nadto 30. od 100. do 50 armat wkrótce zakończyć się mających prócz tego 3. okręty od 74 arma[t] Dworowi od Kampanii *Jndyiskie[y]* darowane; a tak siła *Angielska* skła[-] dać się ma wrzeczy samey ze 143 okrętów szeręgowych nieliczac in[-] nych jakichkolwiek okrętów wojen[-] nych, mniey mających armat, ni[ż] 50. Do sił zaś Nieprzyjacielskic[h] przydać potrzeba 22. okrętów *Fran[-] cuskich* i tyleż *Hiszpańskich*, a zatym złączone siły składać się mają ze 145 okrętów szeręgowych.

Dług Narodowy do dnia 5. Sty[-] cznia w Roku terazniejszym 178[0] dochodził summy 144. millionów 83. tysięcy, 414, Funt; Szterl: n[a] Rok zaś terazniejszy uchwalon[o] pożyczyć 12. millionów Funtów Szterlingów, prócz tego na utrzy[-] manie sił morskich potrzeba 5. mil[-] lionów Funtów Szterlingów, nieli[-] cząc extraordynaryinych wydat[-] ków na Floty i woysko lądowe. Cztery okręty od 74. armat robion[e] we *Szwecyi* przybyły do *Brest* dl[a] powiększenia Floty *Francuskiey*.

Z Londynu dnia 31. Marca.

W tych dniach Dwór tuteysz[y] ważne od Ministrow swoich [u] Dworów zagranicznych odebrał ex[-] pedycye, które przyczyną były pokilkakrotnych Rad Gabineto[-] wych między wszystkiemi iedna[k] naywięcey do myślenia dały te które od Kawalera de *Torke* Pos[ła] Królewskiego w *Hadze*, są przysła[-] ne, treść onych nie wiadoma p[e]wnie, mówią iednak, że zprzy[-]

...mierzone Stany upewniaią iż na podaną sobie rekwizycyą od Dworu Angielskiego w krótce kategoryczną dać maią rezolucyą.

Officierowie okrętow woiennych odebrali roſkaz, aby bez odwłoki flotowi byli płynąć na morze, podobny roſkaz dano wſzyſtkim Officierom woyſk Lądowych, aby około 15. Kwietnia znaydowali ſię w Reymentach ſwoich, które podobnie rozlokowane być maią iak roku przeſzłego.

Dnia wczorayſzego wyſſano z Dworu z Expedycyam do *Gibraltaru* i *Minorki*, oſtatnie Liſty z *Gibraltaru* pod datą 5 Marca upewniaią, że Don *Barcello* we 30. statkow różney wielkości znowu stanął przed Fortecą dla przeſzkodzenia dalſzemu dowożeniu żywności, gdy tym czaſem garnizon we wſzelką żywność i amunicyą zupełnie na lat kilka będąc opatzony, uſilnie pracuie około wzmocnienia Fortecy coraz większego. W porcie zaś ſtoią 2. okręty ſzegowe *Edgor* od 74. i *Panthere* od 60. armat, nad to 2. Fregaty *Porcupic*, i *Entreprise*.

Na Seſſyi *Kompanii Indyiſkiey* dnia wczorayſzego mianey, Propozycya wyłączaiąca od urzędu Dyrektora Kampanii tych wſzyſtkich, którzyby zkontraktowani byli do przyſtawienia rzeczy niektórych Zwierzchności, większością głoſow 32. przeciwko 16. odrzucona została, wnieſiono potym, aby podane były nowe propozycye Lordowi *North*, względem odnowienia przywileiu na lat 14. ofiaruiąc Zwierzchności million Funt. Szterl. bez obowiązku płacenia procentu, i inne niektóre doſyć znaczne korzyści, ale w tey mierze nic ieſzcze pewnego nie poſtanowiono.

Mówią tu za rzecz pewną, że między Dworami: *Petersburſkim Sztokolmſkim* i *Kopenhaſkim* ſtanęło przymierze względem należytego ubeſpieczenia handlu i żeglugi ich poddanych, i że do tego przymierza zaproſzone ſą zprzymierzone ſtany *Hollenderſkie.*

Armator *Dart* nazwany, pod Komendą Kapitana *Jeoman* przyprowadził do *Darmouth* okręt Francuſki *Wiek Złoty* nazwany z *Martyniki* do *Marſylii* z cukrem, kawą, kakao, indychem i innemi towarami płynący; Ładunek iego oſzacowano 15. tyſięcy *Gwinei.* W utarczce trzy godziney Armator naſz utracił 2. Ludzi w zabitych, a 3. ranionych.

Z HISZPANII

Z Madrytu dnia 8. Marca.

Wſzyſtkie Bataliony *Hiſzpańſkich Walońſkich* Gwardyi, iako też wſzyſcy Prowincyalni *Grenadyerowie* maſzeruią teraz pod *Gibraltar*, nie iuż tym końcem, aby tę Fortecę w obleżeniu trzymali, ale żeby ſzturmem iey dobywać ſtaraliſię. Po opatrzeniu bowiem tey Fortecy od *Anglikow* obfitą na wiele lat żywnością, nie maſz nadziei, żeby ią głodem do poddaniaſię można było przymuſić.